

Enige jaren leefden de Zwitsers nu in vrede.

Maar Oostenrijk beloerde nog altijd hun landje.

Na de dood van keizer Hendrik trachtte de hertog van Oostenrijk, Leopold, de troon te beklimmen. Hij werd echter niet gekozen. Daarover woedend, besloot hij zijn macht elders uit te breiden en wilde hij Zwitserland veroveren.

Eerst zou hij Schwytz binnenvallen en hij verzamelde een groot leger.

't Was een schitterend heir. Twintig duizend soldaten marcheerden naar het landje van de boeren, herders en ambachtslieden. Hun wapenrustingen blonken in de zon.

— En die boeren zouden ons weerstaan ! riep hertog Leopold verachtelijk uit. We zullen hen verpletteren ! Weldra komen wij terug en we zullen hun leiders en voornaamste burgers als slaven voor ons voeren.

Dat was inderdaad zijn plan en daarom had hij een wagen vol touwen meegenomen.

Leopold geloofde immers aan een snelle zegepraal. De Zwitsers konden maar een duizend man tegenover hem stellen.

De hertog lachte, als hij hoorde, dat de Zwitsers verdedigingsmaatregelen namen.

De Zwitsers lachten niet. Ze begrepen, dat de toestand zeer ernstig was. De strijd zou zeer ongelijk zijn, als die van een dwerg tegen een reus. Maar de dwerg had het goede recht aan zijn zijde.

In elk geval, kon men niet overwinnen, men zou dan sterven voor de vrijheid. Liever de dood dan de slavernij !

Schwytz zou dus 't eerst aan de beurt komen.

Stauffacher zond een bode naar Uri en Unterwalden. Hij deed een beroep op het oud verbond, op de eed van Rütli.

En 't was niet tevergeefs. Op 11 November kwamen Tell en Walter Fürst met hun getrouwen van Uri en enige uren later verscheen Arnold Melchthal met de zijnen.

Men telde de strijdmacht : duizend en driehonderd man.

't Was middernacht, toen de leiders in het kamp verenigd waren. De wachtvuren brandden. De meeste mannen sliepen, in hun mantels gehuld. De schildwachten waakten.

En de leiders hielden een krijgsraad. Nog waren zij aan het spreken toen een schildwacht nadertrad.

Tell was aan 't hoofd van de schutters gesteld. Rudenz voerde het bevel over alle bedrijven.

De schildwacht kwam bij Tell en zei :

— Deze pijl is zojuist in het kamp geschoten.

— Is dat 't begin van de aanval ? riep Tell uit.

— Ik geloof het niet. Aan de pijl is een stuk perkament bevestigd.

Tell bracht het gevondene bij Ulrich von Rudenz. Deze las wat er op het perkament stond :

«Denk aan Morgarten».

De leiders zwegen even.

— Zou dat een list zijn ? vroeg Melchthal.

Stauffacher had de brief bekeken en zei :

— Ik geloof het niet... Ik herken het geschrift... 't Is van een van onze vrienden...

— Van wie dan ? klonk het.

— Van graaf Hendrik von Hunenberg.

— O ! ja, die kunnen wij vertrouwen. Hij is tegen Oostenrijks begeerlijkheid en tegen alle onrecht, sprak von Rudenz. Maar wat kan hij met die woorden bedoelen ?

Toen stond een oude man op. Hij was niet gekomen om te strijden, want nu hij zich verhief, moest hij op zijn zoon leunen. Doch niemand kende beter het land dan hij. En hij bevond zich in 't kamp omdat misschien zijn raad van nut kon zijn.

— Morgarten, sprak hij, die naam is voor ons een aanwijzing. Leopold zal zijn leger langs de pas voeren. Wij moeten op de hoogte van Morgarten staan. Dan loopt de Oostenrijker in de val. Wanneer gij hem van de hoogte in de nauwe gang aanvalt, is hij aan uw genade overgeleverd.

De aanvoerders besloten in die zin te handelen.

Daar bracht men een groep mannen nader.

— Gevangenen ? vroeg Tell aan de begeleiders.

— Neen, 't zijn lieden, die ongewapend, naar het kamp kwamen en de bevelhebber wensden te spreken.

Een uit de groep trad naar voren.

— Wie zijt gij en wat is uw verlangen ? vroeg Ulrich von Rudenz.

— Heer, wij zijn vroeger uit het land verbannen.

— Door de Oostenrijkse landvoogden ?

— Neen, heer, door onze eigen rechters. Wij hebben misdaan en onze straf verdiend... Maar deze was ons een boete. We hebben berouw over ons kwaad en wij komen u vragen om het te mogen herstellen, door voor ons land te strijden. En gaarne willen wij er voor sterven ! Het offer van ons leven voor een heilige zaak zal onze ziel zuiveren.

De oversten beraadslaagden. En ze besloten de mannen als een voorhoede in de pas van Morgarten te plaatsen. Het leger zelf bezette in stilte de hoogte.

En nu wachtte men de dag af.

De zon verrees... De sneeuw blonk op de bergen...

De Zwitsers waren gereed. Fier stonden ze daar in hun maliekolders. Ze hadden boog en pijlen, en aan hun zijde hing het wapen, dat in 1302 ook de Vlaming had gediend : het was de «Goedendag», maar hier noemde men het de «Morgenster».

En, evenals de Vlamingen deden op de ochtend van 11 Juli 1302, knielde ook op Morgarten het leger neer... De oversten ontvingen de H. Communie en iedereen bad.

Weldra verscheen in de vallei 't Oostenrijks leger. De wapenrustingen schitterden in de zon. Boven de mannen wapperden banieren en vaandels. Een bos van lansen scheen het hier ; daar sleurden paarden belegeringswerktuigen voort ; ruiters vormden dichte benden.

Een geduchte strijdmacht trok daar beneden voort. De dertien honderd Zwitsers zagen dat leger. Maar ze verloren de moed niet.

Aan hun zijde was het recht... En ze vertrouwden op hun wapens en op God.

De bannelingen, die de voorhoede der Zwitsers vormden, stonden lager dan Rudenz' leger, op de rotsen. Ze hadden grote hopen stenen verzameld.

De Oostenrijkers beklommen de steile weg naar de pas.

Ruiters reden voorop. De vijand had de Zwitsers nog niet bemerkt. De wachtvuren van het eerste kamp hadden hem misleid. Leopold waande de Zwitsers verder.

Maar eensklaps stortten zware stenen op de ruiters neer... Veel hunner werden verpletterd. De paarden steigerden, sloegen op de vlucht. Sommige voor- en andere achterwaarts. En de laatste sprongen in de groepen voetvolk, die niet uitwijken konden. De weg was te nauw daarvoor. Vreselijke stenen vielen nu ook op het voetvolk, dat met schrik geslagen werd en achteruitdeinsde.

De bannelingen verdubbelden hun aanval.

Leopold, die naast zijn ridders reed en op zijn aanstaande zegepraal snoefde, verbleekte nu.

Die strijd begon zo onverwacht. Zijn leger was niet opgesteld. Het had geen bevelen. Verwarring en ontsteltenis heersten eer de slag aanving.

De hertog trachtte het gevaar te bezweren. Hij riep zijn wapenspreuk. Zijn ridders hitsten de mannen op.

Ulrich von Rudenz had wel zijn mannen in de hand.

Een zwerm pijlen daalde van Morgarten naar het dal. Veel paarden werden opnieuw getroffen. Ze stortten neer, sloegen wild met de poten, barrikadeerden de weg.

Anderen holden heen en weer en stampten strijders te pletter.

Maar de pijlen bleken te zwak. Ze stootten op de wapenrustingen af. Toen stormden de Zwitsers ordelijk, doch onstuimig, van de hoogte af.

Rudenz, Tell, Fürst, Melchthal, Stauffacher en de anderen voerden elk een bende aan.

Ieder had een punt van aanval. Zo werden de Oostenrijkers overal aangegrepen.

De «Morgensterren» rezen en daalden.

Honderden Oostenrijkers stortten neer. Velen sprongen in een meer, hopende aldus te ontsnappen, maar, niet in staat de rotsen te beklimmen, verdronken ze.

Toch boden de ridders weerstand.

Met kreten van spijt en woede, omdat ze door boeren en herders verpletterd dreigden te worden, vochten ze als razenden.

Twee van hen zagen Tell. Het was of ze op hem hadden geloerd.

— Hij is het ! riep er een.

— Ja !... dood aan de moordenaar ! brulde de tweede.

En hun speren werden dreigend op de meester-schutter gericht.

Tell had die stemmen gehoord en een schok beroerde hem.

Het scheen hem toe, of Gessler nog sprak...

Het was 't zelfde geluid als toen, op de markt van Altdorf. Die stem had hem geboden de appel van Walters hoofd te schieten.

De oude woede laaide weer bij de vader op... Hij zag zijn kind tegen een stam...

De Morgenster... De Goedendag suisde door de lucht... Een van de ridders stortte neer...

De andere sprong bulderend nader :

— Moordenaar... verrader ! riep hij.

Maar Tells vervaarlijk wapen sloot hem voor eeuwig de mond.

De eerste leefde nog. In zijn stervensnood schoof hij zijn vizier op.

Toen herkende Tell hem... Het was Dietrich, de zoon van Gessler. Tell had hem soms bij zijn vader gezien.

— Mijn broeder ! reutelde Dietrich...

Ook de oude ridder was een zoon van de landvoogd. Beiden hadden hun vader willen wreken. Ze zouden Tell zoeken en hem zo mogelijk gevankelijk meevoeren, om hem dan in Oostenrijk ten dode toe te folteren.

Nu lagen ze naast elkaar in bloed en slijk.

Dietrich leed vreselijk. Zijn hoofd was één wonde. Tell had medelijden met hem. Gered kon de ridder niet meer worden. Daarom gaf Tell hem de genadeslag.

Ook Landenberg was in het leger. Hij hoopte Arnold Melchthal gevangen te kunnen nemen. Zo was zijn afspraak met Rudolf, die zich weer met hem had verzoend.

— En ik voer mijn bruid mee ! had die valse dienaar gezegd, ze zal nu zeker wel zijn vrouw zijn. We zullen hun liefde verstoren.

— Ja, het wijf mag haar man zien sterven, had Landenberg daarop geantwoord.

Maar 't verliep heel anders dan de voormalige goeverneur zich had voorgesteld.

En Landenberg was een lafaard. Toen de Zwitsers hun morgensterren op de Oostenrijkers deden bonzen, wilde hij reeds vluchten. Hij had immers gezworen nooit in Zwitserland terug te keren. Overgeven kon hij zich dus niet, want dan zou men hem als een meinedige vonnissen, en terdood-veroordelen. Voor de tweede maal zou men hem geen genade verlenen.

Dus besloot Landenberg te vluchten ; ook Rudolf wilde dat doen. Maar beide mannen zagen geen uitweg. Ze werden door hollende paarden omvergeworpen en onder de poten van de angstige dieren verpletterd.

't Was nog geen negen uur, en reeds zegevierden de Zwitsers. En 't ging hier als in 1302 bij Kortrijk. Morgarten werd een kerkhof van de Oostenrijkse ridderschap.

Hertog Leopold ontsnapte nauwelijks aan de dood. Een soldaat, die de bergpaden kende, voerde hem weg. Afgemat, somber, als een menselijk wrak, geraakte de vorst over de grens.

Zijn leger was vernietigd. Vijftien duizend Oostenrijkers waren bij Morgarten gevallen...

De Zwitsers dankten God. Dan ontstaken ze vreugdevuren. Ze hadden weinig doden en gewonden. Het land was bevrijd...

Willem Tell keerde naar zijn huisje terug en werd de vreedzame man van vroeger. En zo deed 't ganse volk.

Men zegt dat Tell in 1354, bij een vreselijke overstroming, om 't leven kwam.

Te Bürglen is een kapel tot zijn gedachtenis gebouwd. Een andere kapel duidt de plaats aan, waar hij eens uit de boot van Gessler sprong. Een derde kapel bevindt zich te Küsnacht, waar Gessler stierf.

Te Altdorf spreekt een gedenkteken nog van het meesterschot.

Elke 15^e November wordt een dienst gehouden in een vierde kapel, op de hoogte van Morgarten.

Maar bovenal leeft de herinnering aan Willem Tell nog voort in het hart van de Zwitsers.

A. HANS.

WILLEM TELL

L. OPDEBEEK ~ UITGEVER ~ ANTWERPEN

A. HANS

WILLEM TELL

De Zwitsersche Volksheld

Pentteekeningen van EDMOND VAN OFFEL

TWEEDE UITGAVE.

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN
1933

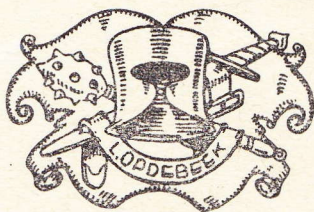

A. HANS

WILLEM TELL

De Zwitserse Volksheld

DERDE UITGAVE

ANTWERPEN

L. OPDEBEEK UITGEVER

1952